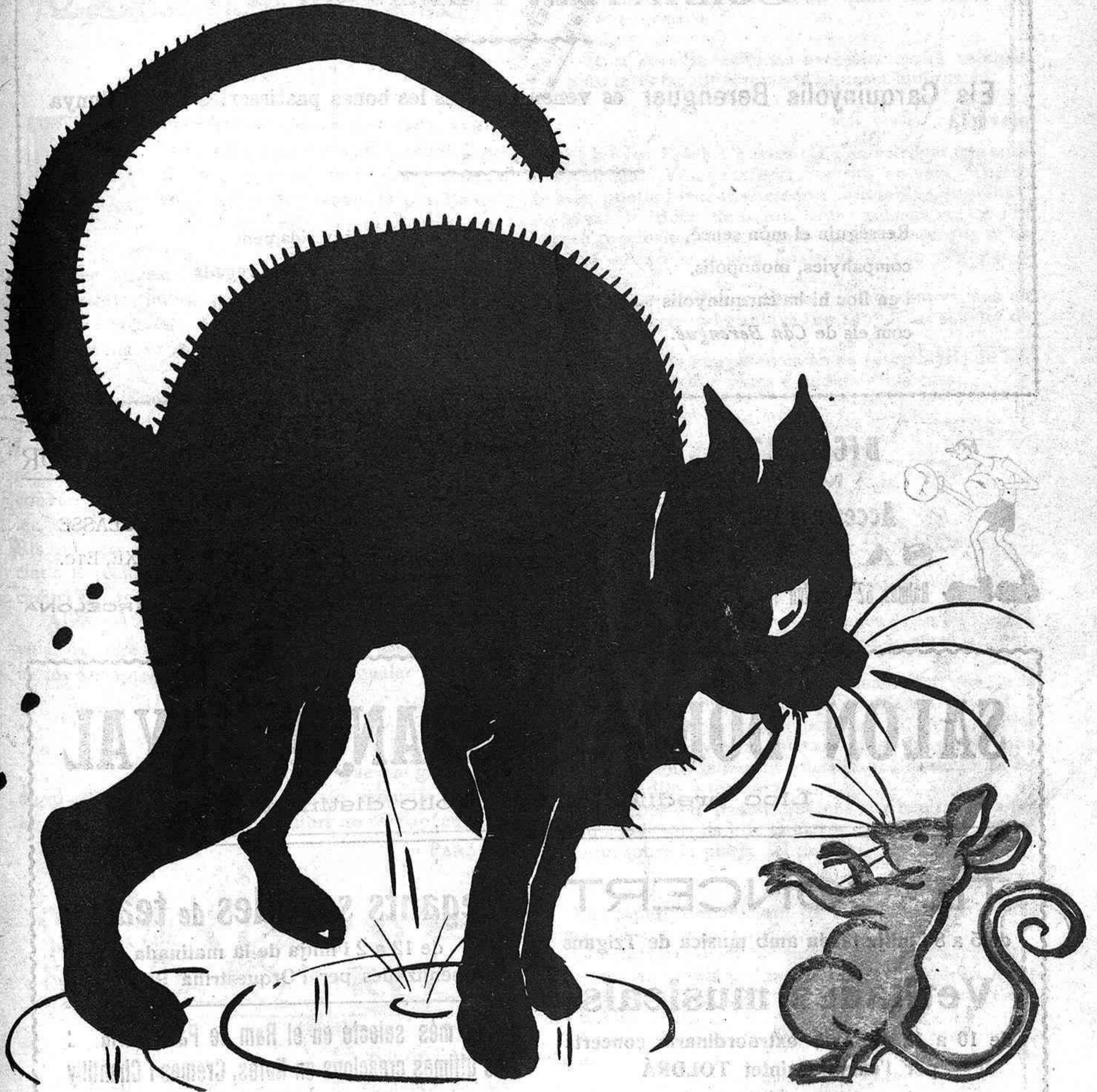

Barcelona 14 de novembre de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII. Número 2383 15 cèntims — Atrassats 30

EL GAT I LA RATA

El gat.—Creu-me, no hi juguis massa amb mi perquè t'esgarraparé!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA”

Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencè,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Càn Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LÓPEZ IMPRESSOR

TREBALLS COMERCIALS DE TOTA CLASSE
EDICIONS ESPECIALS DE GRAN LUXE, ETC.

Olm, 8, Interior

BARCELONA

SALON DORÉ DE LA GRANJA ROYAL

Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb musica de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts
per l'eximí Quintet TOLDRA

Elegants sortides de teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola; Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'optimisme

Un diari hauria d'ésser una fulla amena i apacible, redactada per Càndid, l'optimista, que es creia ésser sempre en el millor dels móns. O per Demòcrit, el que reia sempre. Però l'actualitat és, ara per ara, una dama negra, i els diaris apareixen aquests dies plens de tragèdies. Atemptats, partides, judicis orals amb penes de mort, accidents de tramvies i d'autos, suïcidis i baralles. Manca una epidèmia. O un terratrèmol.

Però aquestes terrorífiques noves contribueixen a donar animació a la ciutat, i Càndid se'n alegra. Els periòdics venen més. Les famílies, mentres dura el sopar i la sobre-taula, conversen com feia dies que no conversaven. Els casats mantenen un prolongat diàlec, com si encara fossin promesos. Les penyes criden. Els quioscos de diaris es tanquen més tard. I això iniciat a Barcelona s'extén a Madrid i de Madrid s'escampa per tota Espanya.

Això pel costat de la curiositat melodramàtica. La vida, de vegades, ofereix novel·les que els més imaginatius escriptors no aconseguen igualar . . .

Ara, sembla que un gran papà digui a Barcelona: —Per a que te'n recordis i siguis bona. I ho serà, o la pena de mort no té cap eficàcia.

PARADOX

La veu de l'Alomar

En una «penya» de l'Ateneu es comenta l'article que, contra els socialistes espanyols, ha publicat en Gabriel Alomar a *El Día Gráfico*. En aquest article,

com vostès ja deuen saber, es criticava durament l'actitud dels socialistes espanyols, sempre apoiant a les dretes, sempre del braç d'*El Debate*.

Un dels de la «penya» diu:

—La veu de l'Alomar té un valor per sobre les demés veus nostres.

—Quin?

—El de la indignació! Es necessita molta valentia per a no intentar dissimular-la aquesta indignació.

L'enveja

El senyor Folch i Torres (M.) ha estrenat una cosa al «Romea», *Nines i ninots*, escrita en vers. Teatre poètic, poètic i tronat. Arlequí, Colombina, juguines, un baçar, les dotze de la nit. Entre aquests versos s'hi senten preciositats com aquestes: «Quin moc que m'ha donat!» «Això és canela fina!» «I el van engegar a dida!»

—Però per què ha escrit en vers aquesta vegada en Folch i Torres?—preguntava un senyor al salonet de descans.

—Per a fer la competència an en Josep Mària de Segarra i prendre-li la plaça de poeta de la casa!

Proses epigramàtiques

DE LA CANÇÓ POPULAR

L'esperit dels pobles i de les races és en les llegendes, en els contes, en les tradicions i, especialment, en la cançó.

La cançó popular és un vent suauíssim que du la nau a port amb la vela estesa picada de sol.

Catalunya en la cançó popular hi ha trobat les joies de l'àvia i les du satisfeta damunt del pit. Tenim cançons d'amor, de neguit i de lluita. Les de lluita les cantem per dins a tot hora.

Són perles del passat que ens arriben colades pel fregadís dels sorrals i de la maror dels segles i llueixen brillants sobre la platja del present.

LA DAMA D'ARAGÓ

Es l'esperit del reialme pirinenc encarnat en una dama. *Es bonica com un sol*.

Li cau la cabellera llarga fins als peus, llarga i serena com una cascada d'or. Es tan bella aquesta dama que tots l'estimem igual. I l'han portada a vendre a la fira d'Alió.

Aquesta dama tan bella l'han vengut com una esclava.

El senyor que l'ha comprada en pot estar ben ditxós.
No le'n deixa anar a missa,
ni a sarau ni a sermó.

No li deixen fer el que vol a aquesta dama. Li han vexat la voluntat i li oprimeixen l'ànima. Però pel damunt d'ella mateixa hi ha la lliure volior de la llum llarga dels cabells; hi ha la seva bellesa i la seva serenitat i la seva grandesa d'ànima.

Adéu amor, Agna Maria,
robadora del meu cor.

Es l'esperit d'aquest reclós de serres i planures tan superbament diví que du en «cada cabell una perla, en cada perla una anell d'or».

EL COMTE L'ARNAU

Travessa l'alsinar amb el cavall desbocat i amb un ram de crinera alçurada com un remolí de vent.

Du tots els neguits i les veus de la terra que clamen entorn seu. El cavall treu foc pels ulls, per la boca, pels narius i les orelles.

El compte l'Arnau és l'esperit de la raça. L'abadessa del convent de Sant Joan és alta i serena com la terra nostra. Es pia i bondadosa i forta.

El compte l'Arnau va món enllà per esbombar per tot la seva glòria.

Quan passa fa basarda i les donzelles canten per a treure's la por:

Tota sola féu la vetlla
muller lleal?

i se sent el vent que esgaripa i brunz afollat per les singleres.

SALPER

LA SED DE PAISATGE

Aquest és un home ja vell. S'ha encongí, s'ha arrugat, s'ha pansit, s'ha reduït com una figa. Aquest home vesteix unes robes humils, però netes. Es veu que és pobre, però net. Potser no és honorat, potser dona més importància a la netedat que a l'honradesa. Fa bé. Potser estem equivocats, però creiem que fa bé. I ningú ens ho pot impedir que pensem d'aquesta manera.

Aquest home vesteix amb aquella mena de roba que fa més llàstima: tan respallada que fins brilla. Potser valdria més la brutícia.

Aquest home deu viure en una casa fosca d'un carrer fosc. Aquest home és, indubtablement—perquè viu en una casa fosca d'un carrer fosc—un aficionat al paisatge, que és una afició més inofensiva i més noble que l'afició al futbol. Aquest home enyora el cel blau—d'aquell inefable blau de bogada—els prats verds—d'un verd de cromó de calendari, que és el més bonic de tots i el que empleen els pintors futuristes, aquells que quan pinten un quadre el mateix pot ésser un paisatge de l'Empurdà, que la mort d'en Prim, o que l'interior d'un *music-hall* en nit de dissabte—el sol groc—groc com un rovell d'ou o un canari...

Però aquest home no pot disposar d'un paisatge al seu gust. Perquè fins per això, per a gaudir de paisatge, es necessiten diners: diners per anar a Itàlia o a Suïssa.

I com l'home aquest és pobre, i no té diners ni per anar en tramvia, va a peu. I poc a poc, molt a poc a poc, s'arriba fins a la via del tren. I veu paisatge. I es queda embadalit. És un paisatge suburbà, trist i miserable. Un paisatge brut de carbó i d'escombraries. Però, com que no en té d'altre a mà, l'home es queda satisfet.

Ditxós d'ell.

XARAU

Recorrent cementiris

Hem visitat la majoria de les *necrópolis* que adornen la ciutat. El que deuria ésser a deu hores lluny d'allà on viuen els vius, ens hi claven cementiris, i consti que d'això no en té la culpa ni el clero ni l'«Atracció de Forasters».

Nosaltres que fins de lo tràgic de vegades en treiem una nota que ens allunyi l'amargor d'aquesta dictatorial vida, decidírem llogar un «David» que ens costà divuit pessetes i unes raons amb el xòfer que ens volia prendre més els quartos que el pèl, i anàrem a veure els *epitafis*, *dedicatories* i coses que són escrites amb més mala sombra que mala fe.

Visitarem el Cementiri Nou, i allí llegírem en un quadret fet amb fusta blanca i amb lletres estil gòtiques, però que semblaven més aviat caràcter indià, el següent:

«Aquí iace Buenaventura
que de América llejó,
el pobre aquí se murió
devido a una calentura.
Y para recuerdo eterno
los amigos una caca
le pagan por ser fraterno
y legitimo de Caca.»

Suposem que la primera *caca* vol dir *caja* en castellà i la *caca* d'abaix de tot es refereix al poble de Jaca.

Deixem al benaventurat i ens dirigim més avall. Allà hi trobem en lletres ben clares i caràcter anglès:

«Reposa en la santa Paz
una muger muy querida,
con ello se llevó la vida
de este desgraciado Blas.»

Reialment que en hores de tristor tant és una consonància com una assonància, perquè el sentiment no té rima i el que plora no mira si Paz i Blas entren en la retòrica. L'autor es veu que se li ha mort la Paz i dient-se Blas li escriví un vers, i el que no li agradi que ho deixi.

Pugem més amunt i en un segon pis, a mà dreta, copiem aquests versos:

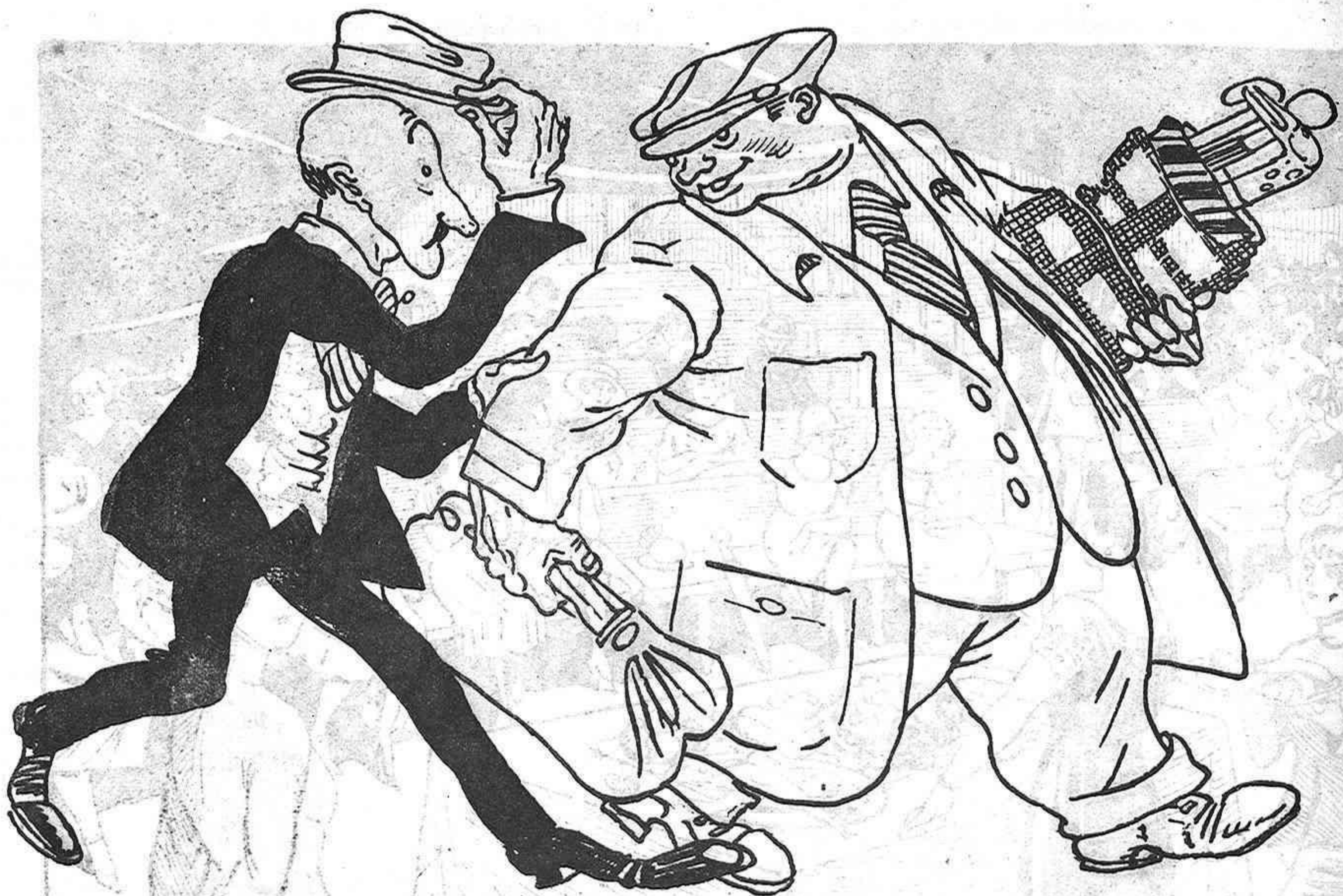
«Si els versos no són molt fins
en canvi el cor hi va dins.»

(Són redolins fins!)

LES DONES REGIDORES

—Apoderem-nos de les subsistències, companyes, i així tindrem segurs als homes: els lligarem amb llonganisses!

«Reposa en pau en Seber
que va complir son deber.»

Hay que ver!
I acaba el paredat:

«Eternament plorarem
fins que tots ens morirem...»

(Ja ho veiem.)

Potser el que manca de sentit comú i sintaxis hi
sobra de condolació.

Ens crida l'atenció al veure a una pobra dona que
porta una armatoste sota l'aixella i la fa penjar a un
enterrador d'aquells. Es veu que no és el primer any
que aquella relíquia va i ve, com un moble d'estima.
Inclús hi ha el clauet que sembla que digui: «Pengem
aquí, que hi ha el clau que no han rossegat els cucs per
dur que és». Mirem i allà hi va un poema que ni els de
Campoamor, ni Espronceda, ni Heine. Com que neces-
sitariem tota una ESQUELLA, reproduïm els fragments
més formosos de publicar:

«Vino la Muerte
y dejó su cuerpo inerte
cuando su bondad era infinita.
Se apagó el farol de la existencia
y vimos con la claraevidencia
que la Muerte no tiene fita.»

Si fuetejàvem la llei de fuga, nosaltres l'aplicariem
a l'ànima que Déu Nostre Senyor no deuria permetre
aquests atemptats als sentits que es perden, als cinc
que tenim i tots els que de postres ens haguessin
posat de més.

I acaba el poema castellà:

«Si ella pasó arrebatadora
llevándose a última hora
tu ser, tu cuerpo y tu razón,
hay en el mundo quien te recuerda
y que no se romperá jamás la cuerda
del recuerdo sagrado de tu corazón.»

Es veu que al viu li donaven corda i el que ha
fet aquest cant elegíac amb versos medits amb cana
de sabater del Poble Sec, no deu conèixer ni deu mai
haver llegit an en Coll i Vehí ni an en Castejón.

Del Cementiri Nou anàrem al de Sant Andreu, on,
a l'entrar, com que apenas hi ha pas i els autos passen
a frec de les persones, cosa indecorosa i brutal, sense
que preocupi a ningú dels de la Reunió «Cámara» dels
X a l'Ajuntament, de poc assassinem a una velleta que
va dir set renecs i ens va insultar cridant:

—Com es coneix que són rics, que tot ho poden
trepitjar!...

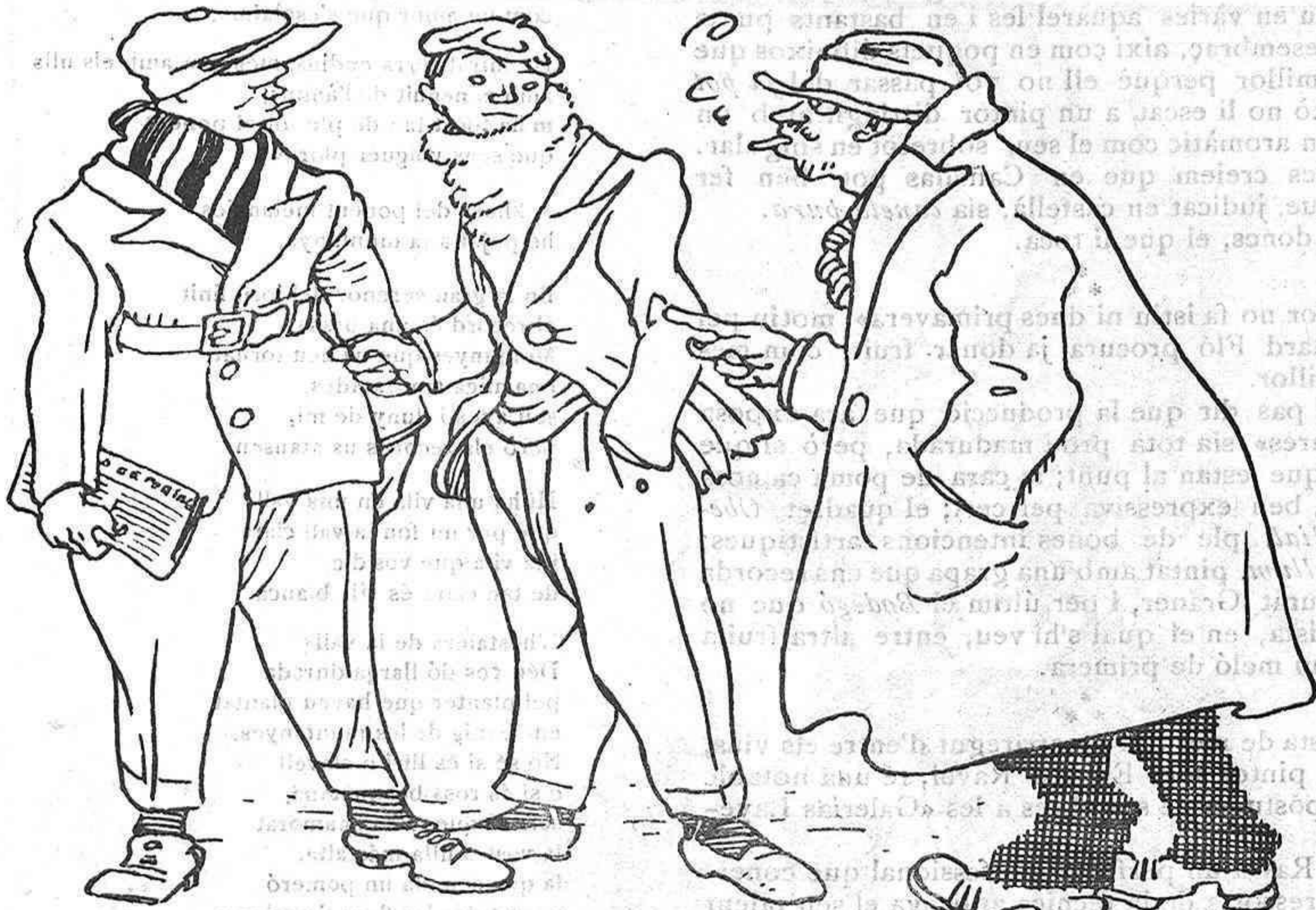
Entràrem al cementiri, per cert rodejat de barra-
ques i cases veïnes que es veu que no témen ni als
morts ni als focs fatús, per fatuosos que sien en dies
hivernals.

Si n'hi han de poesies penjades a la terra del glo-
riós Iglesias i no menys Pons i Gallarza, Melcior Font
i Socías! Es veu que aquí tothom mor en vers, des de
que hi creixen els versaires com bolets en dies de
boira i pluja matinera.

El primer que veiem diu:

PENSAMIENTO

«Nos has dejado mu tristes
y lloramos todos los días.»

LA COÇA

—Es vergonyós el que ens està passant! Quan volem protestar, ens separen!
 —Jove, cuidado amb la *muy* que l'agafaran!
 —Però si parlem del futbol!

Tan buena como tu eres
 querida y santa María.»

Ora pro nobis.

I per no ésser menys, a la mateixa fila en un dels quadrets ridículs hi copiem:

«Ceniza será tu cuerpo;
 pero el alma no lo será
 que Dios la subió al cielo
 donde un día te encontrará.»

Nosaltres opinem que això es escrit d'un dramaturg que li fan obres en societats andreuques i que ell mateix envia les crítiques als diaris locals, però Sant Pere si va llegir aquest crim literari devia prohibir l'entrada al seu regne, per por que no s'encomanés la grip infecciosa de l'autor de la pifiada *epitafica* criminal.

I per comiat, no vull deixar passar aquest altre que al peu hi posava la firma el seu vil autor, quina pena de mort—malgrat ésser partidaris de l'abolició—demànem es restauri per castigar al seu Geni:

«Hem arreplegat totes les flors
 i les hem dut totes aquí,
 perquè totes les nits en facis
 a totes hores coixí.»

I tant coixi-no que ha sigut fer aquesta estrofa estratolària!

I en tenim més en cartera que no les volem posar, que demostra encara que de beneits tants n'hi ha en una barriada com una altra, però sí que protestem enèrgicament d'aquest abús que ridiculitza als morts, fa riure als vius sense ganes i és una manca de respecte que pel bon nom de la ciutat deuria evitar-se.

Molt bé veure fanalets, poms, corones, ciris, llu-

meneres... tot... tot... menys bestieses i tonteries que no permeten, ni mort i tot, deixar en repòs a les ànimes que no tenen cap culpa de ésser profanats els seus ossos en sa darrera estada.

EMILI GRAELLS CASTELLS

MOLT SOROLL I POQUES NOUS

Ha començat al capdavall la processó de les exposicions, si bé d'una forma bastant escanyolida; molts cartellets, molts catàlegs, moltes *gasetilles* i total molt soroll i poques nous.

A cà l'«Antonietti» tres jovencells que ja no ho són gaire i s'anomenen per ordre del programa Camps, Roca i Soler, ens mostren les seves primícies que no tenen pas res de saboroses; dels tres en Camps és el més ben orientat, a judicar pel caparró del seu fill, la impressió de *La processó a Borges d'Urgell* i un *Paisatge del Llobregat* que va a l'hora; d'en Roca en recordem unes caricaturetes passadores i d'en Soler només una nota grisenca i ajustada del *Canyet*, tema ben humil per un artista jovenívol.

***

A «El Camarín» s'hi ha instal·lat en F. Cañellas, artista un si és no és indisciplinat que lu amagada la

primera matèria i no la fa servir gaire; que en té es veu prou en vàries aquarel·les i en bastants punts fets amb desembraç, així com en poquets dibuixos que no estan millor perquè ell no vol passar del *ja pot anar*. I això no li escau a un pintor distingit amb un cognom tan aromàtic com el seu, sobretot en singular.

Nosaltres creiem que en Cañellas pot ben fer quelcom que, judicat en castellà, sia *canela pura*.

Ja sap, doncs, el que li toca.

*
**

«Una flor no fa istiu ni dues primavera»; motiu pel qual l'Eduard Fló procura ja donar fruit, com més maduret millor.

No vull pas dir que la producció que ara exposa al «Saló Parés» sia tota prou madurada, però sí que té cosetes que estan al punt; la cara de poma camosa del seu fill, ben expressiva per cert; el quadret *Obediència filial*, ple de bones intencions artístiques; l'*Efecte de llum*, pintat amb una grapa que ens recorda la del malaurat Graner, i per últim el *Bodegó* que no entra en llista, en el qual s'hi veu, entre altra fruita escollida, un meló de primera.

*
**

Un artista de mèrit ja desaparegut d'entre els vius, el celebrat pintor suís Eduard Ravel, té una notable exposició pòstuma de ses obres a les «Galerías Layetanas».

Era en Ravel un perfecte professional que coneixedor dels ressorts de la tècnica aplicava el seu talent al cultiu dels diferents gèneres pictòrics, sobressortint especialment en la figura i el panorama. Era un pintor vuitcentista de mèrit indiscutible.

Quina delícia de paisatges transparents suaus i lluminosos! La ratlla, la taca, la llum, els termes, tot es troba al seu lloc, tot té la valor i la qualitat que li correspon.

El gran quadro d'assumpte *Les premiers pas* enamora per la senzillesa de la composició, així com per el verisme de les figures, construïdes amb fermesa i pintades sense preocupació de cap mena.

Es aquesta una exposició que dona gust als ulls i plau a l'esperit.

Quant i quant no podrien aprendre els nostres pseudo-artistes fabricants de raves, veient les obres del mestre Ravell!

Però estic segur de que hi passaran de llarg.
Pitjor per ells!

C. ARBÓ

Clarors de muntanya

A l'hora del ponent melangiós
he pujat una muntanya;
la serra s'allargava a l'infinit
i les carenes cremaven.

Un mantell d'or i porpra solemniat
feia més alta la calma,
al lluny la mar brillava tremolant
tota enrogida de galtes
i entre núvols s'alçava el Pirineu
sota un ponent d'or i flames

que s'anava apagant a poc a poc
com un amor que s'esblaima.

He mirat terra endins, més que amb els ulls
amb el neguit de l'ànima;
m'ha tocat tan de ple tot el ponent
que sens volguer plorava.

A l'hora del ponent melangiós
he pujat a la muntanya.

En la gran serenor del jorn finit
el record és una brasa.
Muntanyes que us heu tornat
una mica amaratades,
sou altes i lluny de mi,
però els records us atansen.

Hi ha una vila en una vall
que per mi fou la vall clara
i la vila que vos dic
de tan clara és vila blanca.

L'hostalera de la vall
Déu vos dó llarga durada
pel planter que haveu plantat
entre mig de les muntanyes.
No sé si és lliri o clavell
o si és rosa bosquetana,
sols sé que m'ha enamorat
la vostra filla més alta,
la que sembla un pomeró
quan totes les flors li esclaten,
la que és bruna com els blats
i és gràcil com una branca,
la que té un mirar tan dolç
que a l'entorn seu tot s'encanta
i a la veu té cants d'ocells
i frescor com de fontana.

L'hostalera de la vall
Déu vos dó llarga durada
pel planter que haveu plantat
entre mig de les muntanyes.
Si em la volguéssiu donar
la vostra filla més alta.
La voldria du a les mans
com una cosa sagrada,
li esbullaria els cabells
com una nit sacrosanta,
m'encantaria en els ulls
oberts com flors de miracle
i esclataria el desig
en sos llavis de magrana
esbadocats per un bes
que és un raig de sol de l'ànima.

L'hostalera de la vall
Déu vos dó llarga durada,
Si em la volguéssiu donar
la vostra filla més alta,

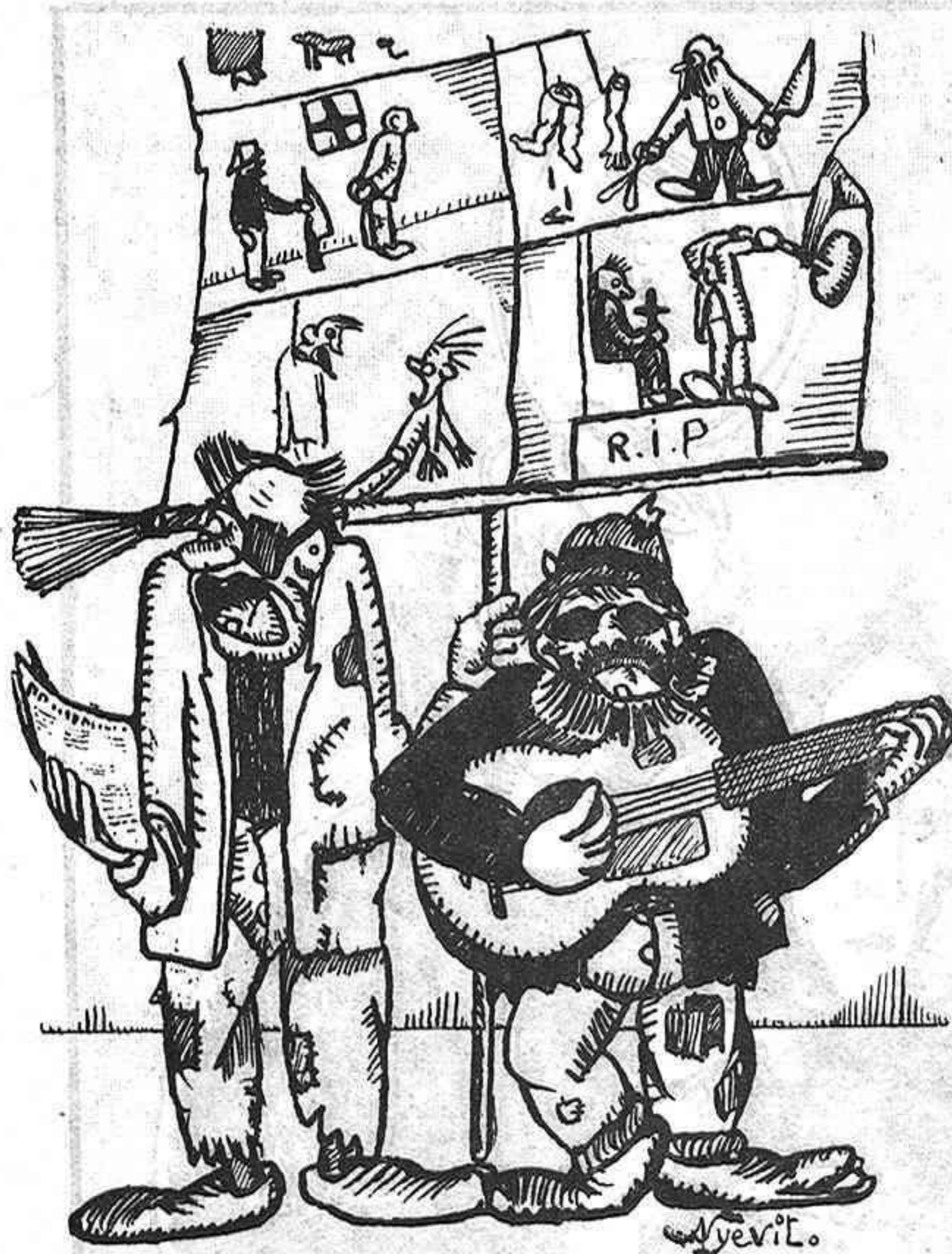
Un jorn, de bon dematí,
a la vostra casa entrava,
portava la llum dels cims
i la frescor dels herbatges.
Així que entrava al llindar
de la vostra santa casa
em sobtava una claror
que m'enlluernava l'ànima.
Si em la volguéssiu donar
la vostra filla més alta,

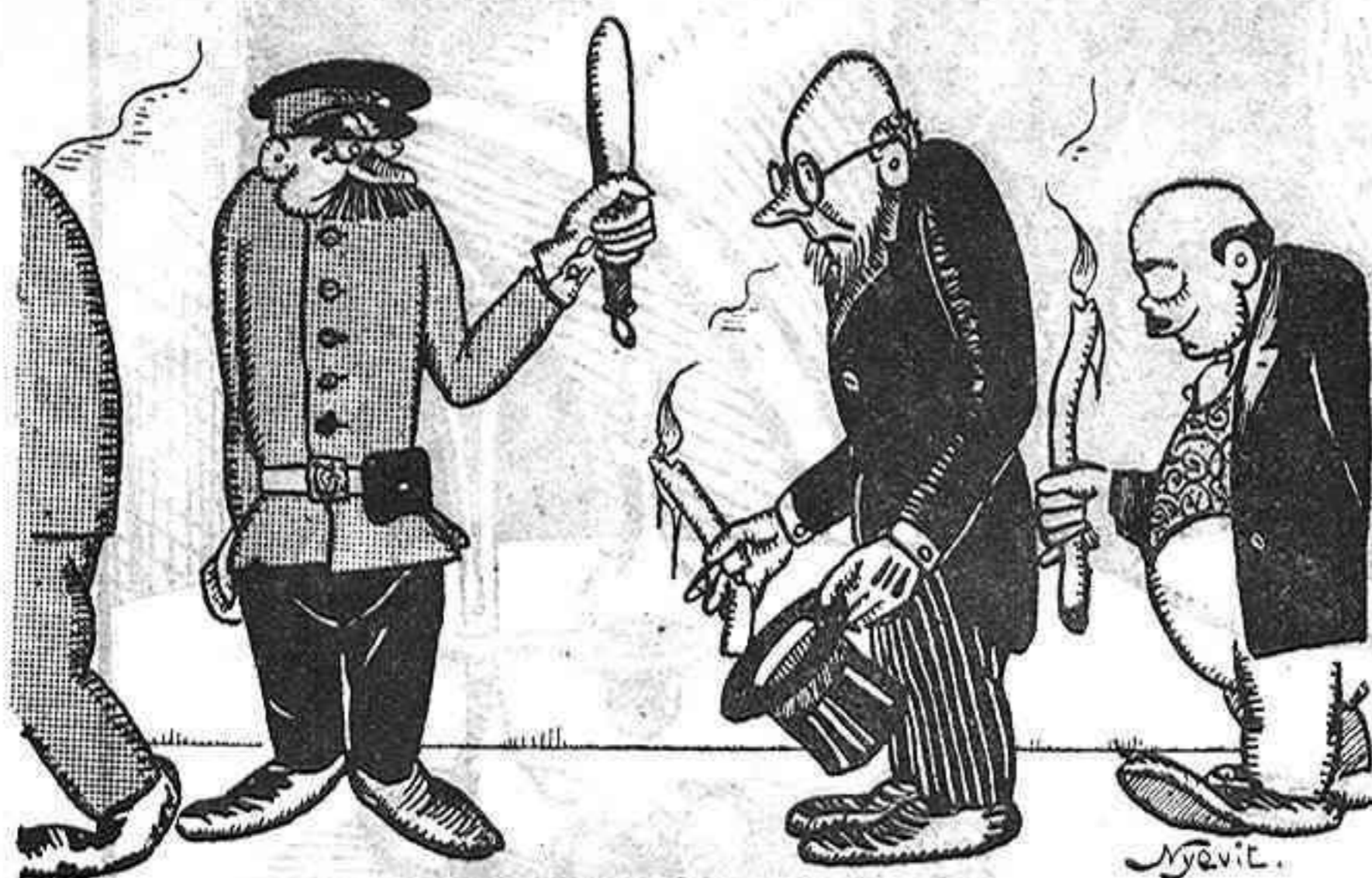
QUESTIÓ DE CÒLORS

—Maduixes? Digui a la senyora que gràcies, però que no les podem acceptar. Com estem de dol només podem menjar musclos!

EL CUPLET DE MODA

*Desaparecen las niñas,
nadie sabe donde están!
Cuando por fin den con ellas
de fijo abuelas serán!*

EL CIRI DELS URBANS

—Vol que li encengui?

*Ella em feia un dolç somris,
jo no sé com la mirava
oh, miracle pirinenc!
oh, grandesa de muntanya
que t'has fet carn i esperit
en aquesta dona clara
que té els pits com turonells
d'una blancor de neus altes.*

*La voldria du a les mans
com una cosa sagrada.*

*Em servia el pa i el vi
damunt la taula parada.*

*Ella era el pa dels meus ulls
i el vi dolç de la meva ànima.
Pa de sol i vi de sol,
claror santa de muntanya!*

*«Si voleu fruita de bosc
encara és tota rosada,
són maduixes que he collit
per aquestes margerades.»
Tenia dolços els ulls
com maduixes bosquetanes
Ella em feia un dolç somris,
jo no sé com la mirava.*

*Ara sento encara la veu
i l'escalf de la mà blanca
que de lluny me feia adéu
amb un moviment de branca
i la veu se'm va perdent
molt endins de la meva ànima
com un ponent melangiós
que tot m'enrogeix de galtes.*

*L'hostalera de la vall
Déu vos dó llarga durada
pel planter que haveu plantat
entre mig de les muntanyes.
Si em la volguéssiu donar
la vostra filla més alta!*

*Quina claror de ponent!
quin record més dolç encara!*

*A l'hora del ponent melangiós
he pujat una muntanya.*

SALVADOR PERARNAU

TELÓ ENLAIRE

ROMEA

Indubtablement el senyor Manuel Folch i Torres s'ha proposat alguna cosa a l'escriure *Nines i Ninots*. Però nosaltres no sabem pas què s'ha proposat. El que sí sabem és que no ha resolt res. I per a no resoldre-les, per què acumular dificultats en una comèdia? Per a fer això s'ha de tenir la picardia d'un Lluís Pirandello, que és un malabarista del teatre.

Suposem que el senyor Manuel Folch i Torres — s'ha d'advertir en bé d'ell que no és el Folch i Torres abominable de les novel·les *blanques* i de les comèdies per a criatura, el capità general dels Pomells de Joventut—no ens ha volgut demostrar que era un poeta, perquè els seus versos — a la manera de Juli Dantas i Edmond Rostand—són vulgaríssims i ramplons. Tampoc creiem que ens volgués demostrar que és un comediògraf, perquè l'obra està trçada d'una manera insegura i vacil·lant i resolta amb poca gràcia.

Que és original, tampoc ho podia demostrar el senyor Folch i Torres, perquè, además de la primitiva *Commedia dell'Arte* i les tarses sentimentals de Teodor de Banville, són innombrables les obres que, a base de Colombina i Arlequí, s'han escrit. Además, això de fer passar l'acció en un baçar i entre juguines, tampoc és nou. Recordi's la *Boîte à joujoux*, de Debussy.

En la interpretació cal fer menció dels senyors Lluelles, Montero i Barbosa.

GOYA

Els germans de la Cueva es donaren a conèixer en el teatre amb unes obretes, entre elles *Aquí hace falta un hombre*, que imitaven a les dels germans Quintero. Aquestes obretes passaren sense pena ni glòria.

Ara, després de molts anys de silenci, han estrenat *La mujer del rey*. *La mujer del rey* pertany an aquest gènere mixte de opereta i comèdia d'aventures a que tant aficionats són alguns comediògrafs francesos dels mediocres: Francis de Croisset, Henri

UN DEVOT

— Em faria el favor de dir-me si l'ànima d'en Guimerà és aquí?
 — L'ànima d'en Guimerà, minyó, es va quedar a la terra!

Kistermaekerns, Charles Meré. El senyor Benavente, amb un drama poca-solta i deslloriat: *La noche del sábado*, també ha portat el seu gra d'arena al gènere. Però és un gènere que no fa per nosaltres. A Moratín, quan estrenà *El sí de las niñas*, el públic, enamorat de la grandiloqüència i altisonància de les obres llavors en boga, l'acusava d'usar una excessiva naturalitat i una excessiva senzillesa en el diàleg de les seves obres: *La Mojigata*, *El Barón*, *El Café*.

Els germans de la Cueva també són enemics de la senzillesa i de la naturalitat. Els agrada fer sortir reis, prínceps, nobles, revolucionaris. A qui no li agrada és al públic. El drama de tota aquesta gent no interessa a ningú. És un drama que requereix la col·laboració d'uns valsos més o menys vienesos i d'unes segones tiples. Amb aquesta col·laboració, naturalment, no resultaria una cosa seriosa. Però ara, tampoc. Perquè el drama, i els personatges, i el llenguatge, tot, tot és de cartró en aquesta comèdia que tan bé interpreta Maria Palou. Llàstima de treball!

TÍVOLI

Els senyors Paso i González han escrit el llibre de *Por una mujer*. El mestre Lambert ha escrit la música. En aquesta música del mestre Lambert s'adverteix una certa vacil·lació al resoldre els temes melòdics. Però està ben instrumentada, sona a cosa plena —feta a consciència—, és digna de tots els respectes. No és una música definitiva, però sí molt apreciable.

Amb aquesta obra ens ha passat una cosa molt estranya: no hem pogut saber en quina època passa. Es que els llibretistes no ho indicaven? Es que al «Tívoli» no hi ha un director artístic? Vegem uns militars vestits a la moda de a últims del segle XVIII francès. Un *majo*, el senyor Fernández, de a començaments del segle XIX. Una noia, la senyoreta Calzado, vestida com en 1815. Un senyor molt enfadat i acatarrat, vestit com en 1820. Un criat

UNA PREGUNTA

—Escollí, no és pas vostè una de las niñas desaparecidas?

amb *peto* de cuir, tal com s'acostumava en la primera meitat del segle XVII. Uns *hidalgos* de *chambergo*, del segle XVII.

Això què és? Això és que, ni el sastre, ni el director artístic, ni els autors, tenen la més petita noció de la història del Trajo.

El llibre és dolent, però dolent de debò. I mal parlat. En una obra d'ambient, el que primer s'ha de cuidar és el llenguatge.

El senyor Vendrell, força correcte i aplomat en el seu paper. La senyora Cortés ha de procurar posar-se una sordina a la veu. La senyora Leonís — a la que no hem vist en cap altra obra — diuen que té tanta gràcia. A nosaltres, i que ens perdoni dita senyora, no ens en va fer gaire. Té una dicció difícilíssima la senyora Leonís—lo qual en el teatre és un defecte—i no se l'entén d'una paraula. El senyor Sari-Barba i el senyor Fernández, bé.

El decorat també.

Bob

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Barcelona-Gràcia

El *Barcelona* està passant per un estat de coses tan lamentable com indignant. Diumenge passat—davant del *Gràcia*—desempenyà una vegada més un paper tan trist que el podríem titllar de funerari. No altra cosa representa l'empat a 1 goal amb que finalitzà aquest partit jugant en el propi camp de Les Corts.

Uns xicots sense pretensions, modestos, individual i conjuntament inferiors als contraris, però plens d'entusiasme i carinyo en la defensa dels colors del Club; sense «tanta ciència» ni tècnica, però amb més fe i dignitat deportiva que alguns—no tots perquè sortosament hi han honroses excepcions—que per haver arribat a «asos» obliden amb massa freqüència els seus deures; amb més consciència del veritable concepte de «jugador», sapigueren donar una lliçó en tots els aspectes an els encarregats de la defensa dels colors blau-grana.

Es necessari, forçosament necessari, que això acabi; tinguin present alguns jugadors del *Barcelona* que els partits no es poden guanyar seguint per l'actual camí. Creure que els goals s'aconseguiran en el moment que ells desitgin, donant poca importància a la vàlua dels contraris, és una equivocació que, naturalment, els portarà a mals resultats. I cal que tinguin present, alguns d'ells, que al camp s'ha de sortir disposat a jugar, no a ésser una figura decorativa.

Així ho exigeix l'historial brillant d'un Club dels més alts prestigis, molt merescuts, com és el *F. C. Barcelona*.

Altra cosa, representa no anar enlloc o portar-lo pel camí del fracàs i del ridícul, a lo que no tenen dret ni ells ni els que, des de la Junta, tenen part de culpa amb les contínues modificacions dels equips.

Dels graciencs, que en aquest partit a l'ensem que per l'entusiasme demostrat pel magnífic joc desenrotllat mereixien la victòria, es distingiren en Palau, Sales, Sastre i Soler, autor aquest del magnífic goal aconseguit pel *Gràcia*.

Del *Barcelona* en Plattko, Walter, Carulla, Martí, que aconseguí l'empat, i Vinyals, s'apartaren de l'actuació desgraciada dels uns (Solá, Sancho, Torralba i Paló) i apàtica dels altres.

L'arbitratge del senyor Arribas, excel·lent.

NOTA FINAL: Es indispensable la presència a la ratlla davantera barcelonista de l'Alcántara, gran jugador i millor conductor de la línia; i que en Piera passi a son lloc d'extrem. De no fer-ho així, el dia menys pensat moriran els «onze mil» en el mateix camp de joc, d'atacs cardíacs.

ALTRES RESULTATS

GRUP A

Europa 2 — Español 5
Terrassa 4 — U. S. de Sans 3
Sabadell 2 — Martinenc 3

GRUP B

Júpiter 3 — Iluro 1
Badalona 2 — Lleida 3
Athlètic 8 — Reus 1
Port - Bou 1 — Avenç 3

FERRAN

CONSIDERACIÓ

Estem a un pas de l'Eva primitiva, amb la diferència de que l'Eva d'avui usa melena, fuma i guia auto.

A CA' L BARBER

—Massatge?
—No; crémim les puntes del cabell!

ESQUELLOTS

Com que no podem fer els comentaris d'actualitat com faríem perquè encara —encara!—hi ha censura ens entretindrem explicant algun xistu:

Una senyora emfàtica, grossa i malcarada passava pel carrer quan un senyor no pogué més que exclamar: «Quin gripau!»

La senyora s'ho prengué tan malament que el feu comparèixer en un judici de faltes per insults i li foren imposades 25 pessetes de multa. El senyor, mà en cartera, les pagà devotament, repllicant al jutge:

—Per dir gripau a una senyora 25 pessetes?

—Sí senyor.

—I per a dir senyora a un gripau?

—Oh, per això res!

—Res?... Doncs... passi-ho bé, senyora!

El senyor Pérez de Rosas, director d'*El Liberal*, com a president de l'Associació de la Premsa diària de Barcelona, ha proposat que aquesta se separi de la Federació de la Premsa de Madrid.

Ho trobem molt acertat i no cal dir com ens mereix la nostra simpatia l'amic Pérez de Rosas.

Coolidge ha estat reeligit president dels Estats Units. De 31 milions de vots, n'ha obtingut divuit milions i mig.

Així i únicament aixís es demostra que un poble té confiança amb el seu govern.

En canvi és sumament satisfactori governar per divuit milions i mig de voluntats com en Coolidge

Hem llegit que les societats catòliques fan les obres *El Rei que rabió*, *L'hereu Escampa* i *Don Juan Tenorio* sense dones. Això deu semblar, doncs, pitjor que un estol de societats, una partida de *serases*!

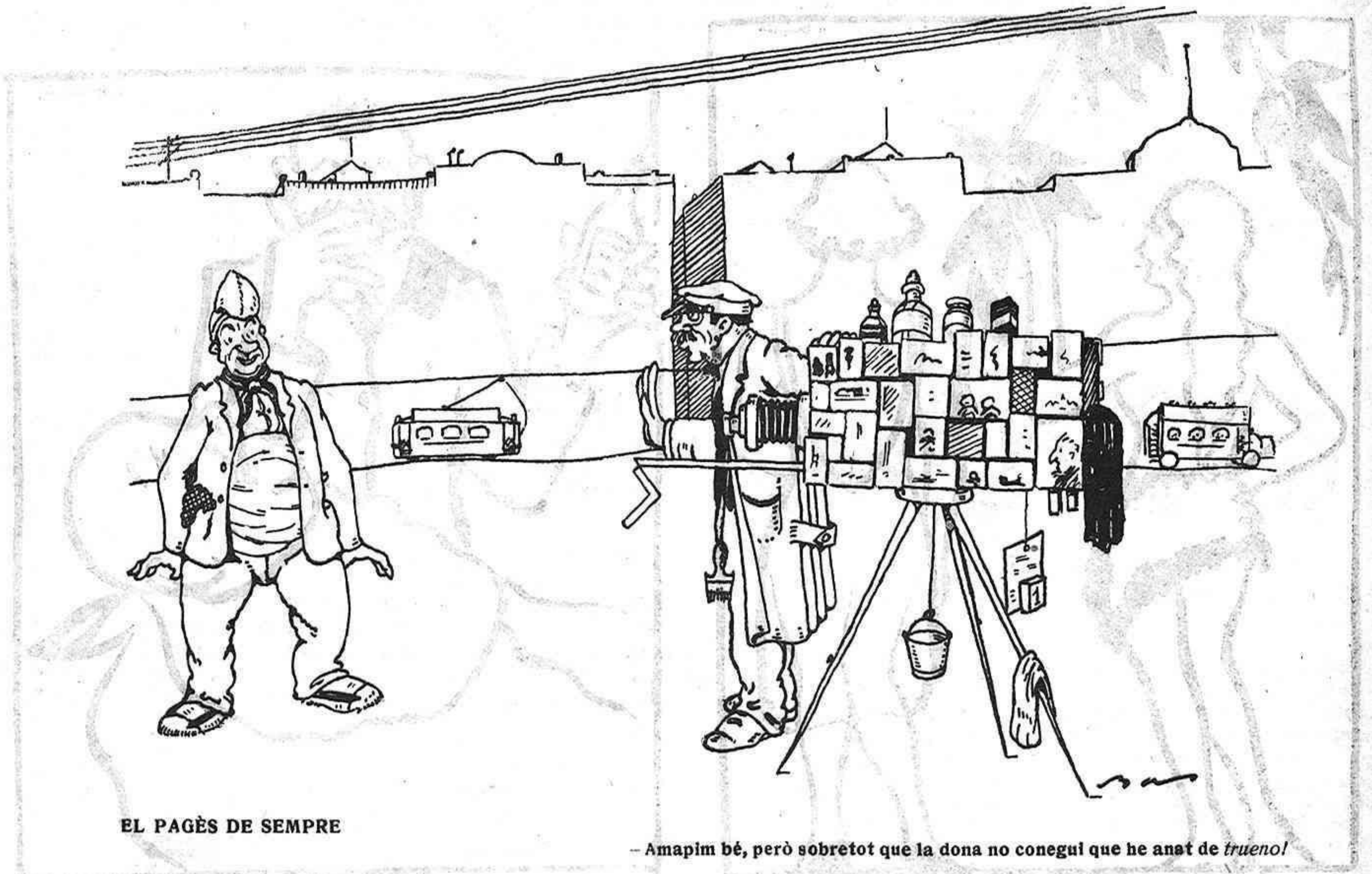
I la «Societat d'Autors Espanyols», ho tolera?
No hi ha dretl...

Es veu que tot aviat arirà sense fils...

Es el progrés!
Nosaltres fa anys que ho notem que tot va sense fil...
Menys entrebancs i més aviat les coses fetes.

La constitució del nou govern britànic ha ocasionat disgustos i comentaris entre varis elements.

Aquí, la constitució d'un nou govern ocasionaria comentaris, però no disgustos.

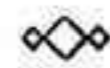
EL PAGÈS DE SEMPRES

- Amapim bé, però sobretot que la dona no conegui que he anat de truenol

La simpàtica cançonetista Mercè Serós parlant amb un periodista, referent a les dones regidores, ha dit que no li eren gens simpàtiques i que ella no ha aspirat mai a ésser «mamà» de la ciutat.

La Mercè Serós ens és cada dia més simpàtica, i després d'aquestes i altres manifestacions que ha fet encara ens en és més.

Les «mamás» de la ciutat no servrien gaire per a tenir fills.

Quan l'olla bull, és quan s'hi ha de tirar la sal—diuen les bones cuineres.

A voltes la cuinera està distreta i li han de dir:

—Ei, que l'olla bull!

I ella contesta:

—Ara que bull, s'hi ha de tirar la sal. I venteu fort que el foc no s'apagui.

Després surt un dinar excel·lent.

No sabem gran cosa d'art culinari, però l'art culinari és aplicable a moltes coses.

—Quin és el comble d'un egoista?

—Dur a mig novembre tot *L'Any a la mà* del proper 1925!

OBRA NUEVA

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

**LA VUELTA AL MUNDO
DE UN NOVELISTA : :**

2 tomos en 8°

Ptas. 10

Aquest
número ha
passat per la
prèvia censura
militar

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

Se ha puesto a la venta el popular libro

El Año en la Mano

Almanaque - enciclopedia de la vida práctica para 1925

El Año en la Mano

Año XVIII de su publicación

publica el siguiente SUMARIO:

Santoral - Los Calendarios - Almanaque perpetuo - Astronomía - Ferias y fiestas - Las grandes catástrofes de la Naturaleza
Cómo se realiza un film - Cocina - Pensamientos de hombres célebres - Las mujeres en Yankilandia - El arte de preparar un
cocktail - Curiosidades - La verdad acerca del duque de Reichstad - Los puentes de París - La catástrofa del «Dixmude» - La nieve
en Groelandia y en Barcelona - Rahajas y Maharajas - El triunfo del automóvil - La moda femenina - La belleza de las manos - El
ocaso de la ciencia alemana - Resumen diario - Notas de un viajero en el Valle de los Reyes - La tumba de Tut-ank-ament - Los
terremotos del Japón - El centenario de Lord Byron - La muerte de Steinlein - Muertos ilustres del año - Reproducción de cari-
caturas - Curiosidades - anécdotas - Dos relojes históricos - Los calvos y el ácido carbónico - Un servicio ideal de teléfonos

HISTORIA DEL TRAJE

Todos los compradores de

El Año en la Mano

tienen participación a un billete
entero de la Lotería de Navidad

El Año en la Mano

Se vende en todas las Librerías
:: y Kioscos de España ::

PRECIOS

En rústica . . . . . Ptas. 1'50
Encuadernado . . . . . „ 2'—

LA SETMANA QUE VÉ SORTIRÁ

TENORIADES

Ultim sáinet d'en SANTIAGO RUS'ÑOL

TALONARIOS

Para la LOTERÍA DE NAVIDAD

AVIAT

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC per a l'any 1925

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 20 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebetxes.

FERRUCANILLES DE MAIALUINA

LA IGNORÀNCIA

—I digui, còm pot ésser que d'un metro n'hagin fet un tramvia?